

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«Вступ до фаху «Міжнародні економічні відносини»»

підготовки бакалаврів

спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією «Міжнародні економічні відносини»).

освітньо-професійної програми «Міжнародна діяльність компаній та установ»

денної (очної) форми навчання

Силабус освітнього компонента «Вступ до фаху «Міжнародні економічні відносини»» підготовки бакалаврів галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» (спеціалізація – «Міжнародні економічні відносини») освітньо-професійної програми «Міжнародна діяльність компаній та установ».

Розробник: Бояр Андрій Олексійович, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 1 від 1 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародна діяльність компаній та установ»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2025-2026
		Семестр – 1-й
		Лекції – 28 год.
		Практичні (семінарські) – 24 год.
		Самостійна робота – 60 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Бояр Андрій Олексійович

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри, професор кафедри міжнародних економічних відносин

Контактна інформація: 0662857460, Andrij.Boyar@vnu.edu.ua.

Дні занять: <http://surl.li/shvned>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Вивчатимуться структура системи вищої освіти в Україні, принципи та механізми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України загалом та ВНУ імені Лесі Українки зокрема, види освітньої роботи в бакалавраті за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», основи тайм-менеджменту та організації свого навчального процесу з урахуванням норм академічної доброчесності, індивідуальних особливостей організму, психіки,

пам'яті тощо; базові категорії міжнародних економічних відносин (МЕВ) за основними форми МЕВ, тенденції розвитку МЕВ, особливості формування та розвитку системи МЕВ, система показників та методи регулювання міжнародної торгівлі, структура та механізми реалізації міжнародних фінансових відносин, міжнародний кредит, міжнародні інвестиції, національна і міжнародна валютні системи, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний трансфер технологій, передумови, форми, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції, особливості регулювання різних форм МЕВ.

2. Пререквізити: -.

3. Постреквізити: «Теорія міжнародних економічних відносин», «Курсова з «Теорія міжнародних економічних відносин»», «Навчальна бізнес-практика», «Міжнародна економічна інтеграція», «Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини», «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків», «Міжнародна торгівля» та ін.

4. Мета і завдання освітнього компонента

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів зі структурою системи вищої освіти в Україні, з принципами та механізмами організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України загалом та ВНУ імені Лесі Українки зокрема.

Дисципліна передбачає вивчення видів освітньої роботи в бакалавраті за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», основ тайм-менеджменту та організації свого навчального процесу з урахуванням норм академічної доброчесності, індивідуальних особливостей організму, психіки, пам'яті тощо; особливостей формування та розвитку системи міжнародних економічних відносин; осмислення основних форм, закономірностей та особливостей розвитку міжнародних економічних відносин в сучасних умовах; аналіз системи регулювання міжнародних економічних відносин та засвоєння специфіки механізму регулювання міжнародних економічних відносин; особливостей регулювання форм міжнародних економічних відносин за посередництвом міжнародних економічних організацій.

5. Форми та методи навчання: інтерактивна лекція (вербальні та ілюстративно-демонстраційні методи: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь, мозговий штурм), вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, електронне тестування.

6. Компетентності та результати навчання (згідно з освітньою програмою)

ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН25. Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

ПРН31. Розуміти суть та види недоброчесної поведінки, ідентифікувати та нетолерувати її у академічному та позаакадемічному середовищах, дотримуватись норми доброчесності у навчально-науковій та професійній діяльності.

7. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Метод контролю*/ Бали
Змістовий модуль № 1. Основи навчального процесу у вищій школі. Психологічні та моральні аспекти університетської освіти						
Тема 1. Основи навчального процесу у вищій школі. Психологічні та моральні аспекти університетської освіти	31	6	8	15	2	ДС/12
Експрес-тест № 1						T20
Змістовий модуль № 2. МЕВ та їх регулювання						
Тема 2. Сутність та середовище міжнародних економічних відносин	20	4	4	11	1	ДС/6
Тема 3. Міжнародний поділ праці та міжнародна торгівля	21	5	4	10	2	ДС/8
Тема 4. Міжнародні валютно-фінансові, кредитні та інвестиційні відносини	20	5	4	10	1	ДС/7
Тема 5. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародна передача технологій	14	4	2	7	1	ДС/4
Тема 6. Міжнародна економічна інтеграція. Сучасні інтеграційні угруповання та їх вплив на глобальну економіку	14	4	2	7	1	ДС/3
Експрес-тест № 2						T/40
Всього годин/Балів	120	28	24	60	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, Т – тести.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Обов'язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>) у процесі навчання. Допускається заочне письмове відпрацювання пропущених з поважної причини семінарів. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.08.2024 р. (<http://surl.li/sbwzdh>).

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- до 40 балів за участь в обговореннях (семінари) (Модуль 1);
- до 20 балів за експрес-тест (електронне тестування) № 1.
- до 40 балів за експрес-тест (електронне тестування) № 2.

Модуль 1 – участь в обговореннях (макс = 40 балів)												Модуль 2		Макс сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								Експрес-тест 1	Експрес-тест 2	
Тема 1				Тема 2		Тема 3		Тема 4		Тема 5				
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10	Сем 11	Сем 12			
3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	3	20	40	100

Тематичне відображення семінарських та тестових питань:

Семінар 1. Структура української системи вищої освіти (макс – 3 бали)

- 1.1. Роль і структура Міністерства освіти і науки України.
- 1.2. Типи вищих навчальних закладів в Україні, їх кількість та динаміка.
- 1.3. Огляд Закону України «Про вищу освіту».
- 1.4. Ступені вищої освіти в Україні та в зарубіжних країнах.
- 1.5. Міжнародні та національні рейтинги університетів та позиція ВНУ імені Лесі Українки у рейтингах (Webometrix, Top-200, Scopus, Консолідований рейтинг та інші).
- 1.6. Ліцензування та акредитація освітньої та наукової діяльності у сфері вищої освіти.

Семінар 2. Організація навчального процесу в українських університетах (макс – 3 бали)

- 2.1. Органи управління та структура вузу.
- 2.2. Доступні навчальні (професійні, дослідницькі) програми у ВНЗ.
- 2.3. Роль кафедри та факультету в організації навчання.
- 2.4. Навчальний план студентів бакалаврату.
- 2.5. Оцінювання навичок та знань в університеті (модульно-рейтингова система оцінювання, поточний та підсумковий курсовий контроль, державна підсумкова атестація, критерії та шкали оцінювання в університеті, ECTS та лінгвістичні оцінки).

- 2.6. Співпраця з іншими українськими та зарубіжними університетами під час реалізації навчальних програм. Міжнародні договори та програми у сфері вищої освіти.

Семінар 3. Навчальна та інша діяльність студентів в університеті (макс – 3 бали)

- 3.1. Види роботи студентів у вузі (аудиторна робота, самостійна робота, практики та стажування, консультації з викладачем (науковим керівником), індивідуальні завдання (робота), написання курсової або дипломної наукової роботи тощо).
- 3.2. Навколишнє середовище та умови на території кампусу.
- 3.3. Позакласна діяльність студентів.
- 3.4. Формальна та неформальна освіта.
- 3.5. Особливості навчання за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини».

Семінар 4. Психологічні та моральні аспекти університетської освіти (макс – 3 бали)

- 4.1. Соціально-психологічні передумови вищої освіти: мета, потреби, мотиви, засоби, методи, результати.
- 4.2. Індивідуальні особливості навичок навчання (види пам'яті, індивідуальна і командна робота, тайм-менеджмент).
- 4.3. Рівні навчання за Б. Блумом (таксономія Блума).
- 4.4. Принципи академічної доброчесності в університеті. Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки.
- 4.5. Уникнення плагіату в навчальній та дослідницькій діяльності.
- 4.6. Зіткнення з критичними ситуаціями і проблемами в університеті.

Семінар 5. Основні теоретичні підходи до міжнародних економічних відносин (макс – 3 бали)

- 5.1. Визначення категорії "міжнародні економічні відносини".
- 5.2. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин.
- 5.3. Суб'єкти і об'єкти міжнародних економічних відносин.
- 5.4. Рівні міжнародних економічних відносин.
- 5.5. Форми міжнародних економічних відносин:
- 5.5.1. Міжнародна торгівля;
 - 5.5.2. Міжнародні кредитно-фінансові та інвестиційні відносини;
 - 5.5.3. Міжнародний трансфер технологій;
 - 5.5.4. Міжнародна міграція робочої сили.

Семінар 6. Середовище для розвитку міжнародних економічних відносин (макс – 3 бали)

- 6.1. Класифікація факторів міжнародних економічних відносин.
- 6.2. Природно-географічне середовище для міжнародних економічних відносин.

- 6.3. Політичні та законодавчі детермінанти міжнародних економічних відносин.
- 6.4. Економічні та інфраструктурні умови міжнародних економічних відносин.
- 6.5. Соціокультурне середовище міжнародних економічних відносин.

Семінар 7. Міжнародний поділ праці та теорія міжнародної торгівлі (макс – 4 бали)

- 7.1. Поняття та передумови міжнародного поділу праці.
- 7.3. Теорії міжнародної торгівлі (меркантилізм і теорії абсолютних і порівняльних переваг, неокласичні теорії міжнародної торгівлі (теорема Гекшера-Охліна, теорема Рибчинського, парадокс Леонт'єва, неофакторний підхід), альтернативні та сучасні теорії міжнародної торгівлі).
- 7.2. Показники розвитку міжнародної торгівлі:
 - 7.2.1. Показники обсягів міжнародної торгівлі.
 - 7.2.2. Склад показників міжнародної торгівлі.
 - 7.2.3. Балансові показники міжнародної торгівлі.
 - 7.2.4. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі.

Семінар 8. Регулювання міжнародної торгівлі (макс – 4 бали)

- 8.1. Види національної зовнішньоторговельної політики.
- 8.2. Інструменти та механізми регулювання міжнародної торгівлі.
- 8.3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі:
 - 8.3.1. Експортні мита: причини і наслідки.
 - 8.3.2. Імпортне мито: види і функції.
 - 8.3.3. Тарифні квоти.
- 8.4. Інструменти нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі:
 - 8.4.1. Кількісні методи: квоти, ліцензування, добровільні обмеження експорту (VER).
 - 8.4.2. Фінансові методи регулювання торгівлі.
 - 8.4.3. Приховані та неекономічні методи регулювання торгівлі.

Семінар 9. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародний трансфер технологій (макс – 4 бали)

- 9.1. Міжнародна трудова міграція: сутність і види.
- 9.2. Причини та наслідки міжнародної трудової міграції.
- 9.3. Кількісні та якісні показники міграції.
- 9.4. Країни та міжнародні організації у регулюванні міжнародної міграції.
- 9.5. Основні теорії міжнародної трудової міграції.
- 9.6. Технології в системі інтелектуальної власності.
- 9.7. Міжнародний ринок технологій.
- 9.8. Форми міжнародного трансферу технологій.

Семінар 10. Міжнародна економічна інтеграція (макс – 3 бали)

- 10.1. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції.

- 10.2. Цілі міжнародної економічної інтеграції.
- 10.3. Основні міжнародні союзи світу.
- 10.4. Форми (рівні) міжнародної економічної інтеграції.
- 10.5. Позитивні та негативні наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Семінар 11. Міжнародний рух капіталу (макс – 4 бали)

- 11.1. Сутність міжнародного руху капіталу.
- 11.2. Світовий ринок капіталу.
- 11.3. Форми та інструменти міжнародного кредитування.
- 11.4. Міжнародні інвестиції: визначення, завдання та функції.
- 11.5. Прямі та портфельні інвестиції.
- 11.6. Національне регулювання потоків іноземних інвестицій.

Семінар 12. Міжнародні фінансові та валютні відносини (макс – 3 бали)

- 12.1. Поняття міжнародних фінансово-валютних відносин. Міжнародні платіжні механізми.
- 12.2. Валютний курс та його регулювання.
- 12.3. Еволюція світової валютної системи.
- 12.4. Національний платіжний баланс.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється здобувачеві автоматично, якщо ним виконано усі види передбачених силабусом освітнього компонента робіт та одержано 60 або більше балів. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше, ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

- 1) Амеліна І В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_941_87386315.pdf
- 2) Міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс]: підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, О. М. Сохацька [та ін.] ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. - Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 662 с. URL: <http://surl.li/rrqdsa>
- 3) Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / за ред. Козак Ю.Г. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с. URL: <http://surl.li/cvwt0>
- 4) Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с. URL: <http://surl.li/hkrifs>
- 5) Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с. URL: <http://surl.li/cvwtj>
- 6) Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Патица Н. І., Мартинюк О. В., Кучеренко Д. Г. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 560 с.